

PŘEKONÁVÁNÍ ZÁTARASŮ VŠECH DRUHŮ V PRŮBĚHU ÚTOČNÉ OPERACE VŠEVOJSKOVÉ ARMÁDY

Podplukovník Jaroslav Šebek

Ú v o d

Cílem tohoto článku je rozebrat otázky organisace, materiálního zabezpečení a konečně i otázky přípravy a výcviku vojsk tak, aby byla nastíněna cesta, jak lze úkol záležející v překonávání zátarasů úspěšně plnit.

Dosud platil názor, že zdolávat pásma zátarasů je výhradně ženijní úkol, což by bylo v soudobých bojových podmínkách naprosto nesprávné, poněvadž v poměru k rozsahu zatarasení a k početním stavům ostatních druhů vojsk je ženijního vojska v bojových útočných sestavách poměrně málo, takže nestačí plnit všechny ty úkoly, které si odtarasení jako celek vyžaduje.

I. Některé názory vojenských teoretiků kapitalistických států na použití výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních látek při vedení obrané operace

Vojenští teoretikové kapitalistických armád kladou na vytváření účinného systému zatarasování a ničení, který by nejen způsobil útočníku co největší ztráty na živé síle a bojové technice, nýbrž který by vytvořil i nejpriznivější podmínky pro použití zbraní hromadného ničení, zvláště velký důraz, což nejnázorněji ukazují požadované hustoty zatarasení.

Tato snaha, zajistit co největší hustoty zatarasování a ničení, zvláště na důležitých operačních směrech a na směrech, kde se projevuje největší úsilí útočníka, vedla i k tomu, že ve zřizování výbušných a zápalných zátarasů jsou cvičeny všechny druhy vojsk.

Tento všeobecný výcvik vojsk v zatarasování a ničení je doplňován úsilím o vývoj výkonné zatarasovací techniky.

Za základní typ zátarasů pokládají kapitalističtí vojenští teoretikové zatarasy výbušné, a to hlavně protitanková minová pole.

Podle účelu dělí minová pole na minová pole přehradná, ochranná, obranná, rušivá a klamná. Základním typem vedle přehradných minových polí jsou minová pole obranná, která se zřizují v souladu s taktickým plánem vedení obranného boje divise, před postavením jednotek nebo na jeho bocích s cílem zpomalit a desorganisovat útok protivníka a omezit jeho pronikání mezi postaveními jednotek.

Jsou chráněna vždy palbami z protitankových zbraní.

Ochranná minová pole si zřizují jednotky k přímé ochraně a jejich zřízení nařizuje zpravidla velitel praporu, při čemž může být toto právo dáno až veliteli roty.

Velký význam v systému výbušných zátarasů mají přehradná minová pole, jejichž účelem je usměrnit postup protivníka do předem zvoleného prostoru, rozrušit a zpomalit tempo jeho útoku a získat čas k soustředění paleb, k provedení úderů zbraněmi hromadného ničení a k soustředění záloh k provedení protiztečí a protiúderů.

Tato minová pole se zřizují hlavně v hloubce brany, aby působila s překvapením a co nejvíce desorganisovala jednotky protivníka.

Tato minová pole musí být chráněna palbou, avšak systémem nástrah musí být vytvářeny co nejtěžší podmínky k jejich zdolání. Jejich položení nařizuje nejméně velitel divise.

K soustavnému znepokojování útočníka a s cílem oddělit na př. dělostřelectvo a orgány týlu od útočících jednotek používá se rušivých minových polí. Kladou se v hloubce obrany podél komunikací — osově minových — a v prostorech předpokládaného ubytování vojsk útočníka.

Tohoto typu minových polí se nepoužívá v prostoru, u kterého se předpokládá, že bude vbrzku obsazen vlastními jednotkami. Jejich zřízení nařizuje velitel armády.

Tento systém minových zátarasů se doplňuje prostředky chemickými, zápalnými a radioaktivními.

Podle názorů vojenských teoretiků kapitalistických armád používá se chemických min a chemických bojových látek hlavně k zamoření výbušných min, aby bylo ztěženo zřizování průchodů. Chemická minová pole jsou kladena buď jako zapuštěná neb povrchově a jsou vždy chráněna palbou s cílem donutit útočníka zalehnout a co nejdéle setrvat v zamořeném prostoru.

Chemické miny, které se kladou buď samostatně nebo spolu s minami výbušnými, plní se některou z otravných látek, a to hlavně trvalých, v závislosti na taktické situaci.

Tyto miny se nesmějí klást v ochranných nebo obranných minových polích, nebudou-li tato minová pole zahrnuta do přehradného minového pole. Ve velkém rozsahu se jich používá hlavně před předním okrajem.

Výskyt chemických min určuje zpravidla typ minového pole a ukazuje ve značné míře na možnou činnost obránce v daném prostoru.

Zápalných min plnění zpravidla napalmem nebo termitem používá se hlavně k zvýšení účinnosti výbušných minových polí a jako nástrah k ochraně pravděpodobných přístupových cest k vlastnímu postavení. Zápalných min se dále používá k zvýšení demoralisujícího účinku při zdolávání výbušných zátarasů.

Za velmi účinný prostředek doplňující systém výbušných zátarasů pokládají se bojové radioaktivní látky a atomové nálože.

Bojovými radioaktivními látkami jsou plněny hlavně fugasy.

Atomové pumy zapuštěné buď v objektu určeném k ničení nebo v jeho blízkosti kladou se podle směrnic vydaných velitelem válčiště, a to zpravidla k ničení objektů strategického významu (vodní díla, tunely, hydroelektrárny).

Atomové nálože se kladou k dosažení maximálních ničivých účinků v prostoru důležitých objektů a na důležitých směrech, k vytvoření rozsáhlých destrukcí a k dlouhodobému zamoření terénu nebo objektů tak, aby byl znemožněn nejen průchod prostorem, ale i obnovovací práce. Plán zatarasování se mimo to sladí s plánem podpory taktického letectva, které bude provádět zaminování a ničení objektů v hloubce útočných sestav útočníka s cílem zabránit přesunu druhých sledů, záloh a potřebného materiálu nezbytného pro bojující útvary.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá rozmanitost celého systému zatarasování a ničení, s kterým se mohou útočící vojska setkat (obr. 1).

II. Otázky plánování a organisace součinnosti při zdolávání pásem hluboce členěných zátarasů

Soudobý systém zatarasování a ničení, který se vyznačuje nejrozmanitějšími formami zatarasování a zatarasovacích prostředků s vysokými hustotami, byl by jistě obtížnou překážkou stojící na cestě úspěšného provedení útočné operace, kdyby byl jen věcí ženijního vojska.

Ženijní vojsko bude sice při zdolávání pásem hluboce členěných zátarasů mít mimořádnou úlohu, která bude moci být úspěšně splněna, jen bude-li dobře organisována součinnost a pomoc všech druhů vojsk, a to zvláště tehdy, dovedou-li všechny druhy vojsk samostatně překonávat jak nevýbušné, tak i výbušné zátarasy.

Poněvadž za úspěšné provedení útočné operace, a tedy i za zdolání pásem hluboce členěných zátarasů odpovídá vševojskový velitel, bude povinností operačního oddělení vševojskového svazku plánovat a organizačně zabezpečit všechna opatření, která vytvoří vhodné podmínky pro rychlé zdolání pásem zátarasů.

Proto již v přípravném období plánování útočné operace musí být probrány všechny otázky součinnosti, které zajistí rychlý přechod hluboce členěných pásem zátarasů.

Organisace součinnosti, zabezpečující rychlý přechod hluboce členěných pásem zátarasů, bude záležet ve vyřešení

- včlenění jednotek, jejichž úkolem bude odtarasování, do bojových sestav;
- zabezpečení spojení a určení signálů s těmito jednotkami;
- zabezpečení činnosti těchto jednotek všemi druhy vojsk;
- organisace pořádkové služby na průchodech, jejich vyznačování a zabezpečení informací dalších sledů;
- organisace nepřetržitého zásobování odtarasování prostředky a odtarasovací technikou.

V přípravném období musí být rovněž prováděn intensivní nácvik všech druhů vojsk v samostatném překonávání zátarasů všech typů.

Protože zdolávání zátarasů patří k základním úkolům ženijního vojska v rámci organisace ženijního zabezpečení, bude hlavním pomocníkem vševojskového velitele při organisaci účinných opatření k zdolání pásem hluboce členěných zátarasů především ženijní náčelník.

Ženijní náčelník provádí pak hlavně dohovor s náčelníkem chemické služby, pokud jde o součinnost mezi ženijními a chemickými jednotkami o včlenění průzkumných a odtarasovacích prostředků chemického vojska do ženijních odtarasovacích skupin.

Dále provádí dohovor s tankistou, pokud jde o použití mechanických odtarasovacích prostředků.

Na podkladě předpokládaných bojových sestav v jednotlivých fázích boje a na podkladě možností, a to jak ženijního, tak i tankového a chemického vojska, navrhuje vševojskovému veliteli nejvhodnější formy zdolávání pásem hluboce členěných zátarasů.

Při plánování nesmí dojít, jak se pohříchu velmi často stává, k šablonovitosti, aby bylo použito jen standardní formy odtarasování pro všechny úseky pásma průlomu a jednoho standardního typu odtarasovací skupiny.

Na složení skupin a na formy odtarasení bude mít především vliv systém zatarasování na směru jejich činnosti, důležitost směru jejich činnosti a jejich místo v bojové sestavě.

Někdy budou v odtarasovací skupině příslušníci ženijního a chemického vojska, půjde-li o kombinaci výbušných a chemických zátarasů, jindy zase příslušníci ženijního vojska a střeleckých nebo mechanisovaných jednotek, půjde-li hlavně o zátarasy výbušné, nebo příslušníci ženijního vojska, chemického vojska a střeleckých nebo mechanisovaných jednotek, půjde-li o kombinované zátarasy výbušné a chemické v takovém rozsahu, že počty ženijních a chemických jednotek nebudou samy svými silami s to provést úkoly, které zabezpečují rychlé zdolání systému zátarasů.

III. Zabezpečení zdolávání výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních látek před předním okrajem obrany

Největší hustota výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních látek bude hlavně před předním okrajem hlavního pásma obrany, kde zátarasy mohou dosáhnout hustot u protitankových minových polí, hlubokých až 40 m, 1100 protitankových min/km minového pole, u smíšených minových polí, hlubokých až 80 m, 1750 protitankových min a 4500 protipěchotních min/km minového pole, u chemického minového pole, hlubokého až 90 m, do 900 chemických min/km minového pole. Střední hustotu protitankového minového pole představuje 1 protitanková mina na 1 běžný yard (1 yard = 0,914 m).

Tyto hustoty se nejvíce jako maximální, poněvadž se na důležitých směrech počítá k ochraně některých zvláště důležitých úseků ve smíšených minových polích dokonce s 2 protitankovými minami, 4 šrapnelovými minami a 8 protipěchotními minami zraňujícími výbuchem trhaviny na 1 běžný yard. U přehradných minových polí pak dokonce s 3 protitankovými minami, 4 šrapnelovými minami a 8 protipěchotními minami zraňujícími výbuchem trhaviny na 1 běžný yard.

I hloubka těchto minových polí bude větší a může se pohybovat až mezi 300 až 500 yardy.

Vzhledem na celkové možnosti se zdá, že těchto hustot bude, jak již bylo podotčeno, používáno jen výjimečně k ochraně zvláště důležitých úseků obrany.

Z toho vyplývá, jak nesmírně důležité budou pro úspěšné a rychlé zdolání pásma zátarasů před předním okrajem obrany znalosti rázu systému zatarasování a jeho hloubky. Počty průchodů zřízených v systému zátarasů před předním okrajem budou vždy záviset na uskupení bojových sestav, které jimi projdou, a to, bude-li první sled divise rozvinut nebo jen rozčleněn do bojových proudů. To bude záviset na tom, zda budou připravenou obranu prolamovat svazky po zaujetí výchozího položení v přímém dotyku s nepřítelem nebo z chodu, využívající úderu atomových zbraní na první postavení hlavního pásma obrany obránce.

Vzhledem k různým formám provádění průlomu budou i různé formy organizace zřizování průchodů v zátarasech před předním okrajem.

V a r i a n t a A (možná varianta)

Armáda provádí průlom po zaujetí výchozího položení, a to třemi střeleckými divisemi v prvním sledu, v rozvinutých sestavách.

Za základ pro výpočet počtu průchodů se bere střelecká divise. Při kalkulaci je třeba počítat pro každou střeleckou a tankovou rotu až po třech průchodech.

Se zřetelem k sestavě střeleckých jednotek bude nutno pro každou divisi zřídit 24 až 30 a někdy i 36 průchodů.

V a r i a n t a B (možná varianta)

Armáda provádí průlom z chodu bez zaujetí výchozího položení, a to dvěma mechanisovanými a jednou střeleckou divisí v prvním sledu.

Na první postavení hlavního pásma obrany nepřítele byly provedeny atomové údery a první sled divisí vniká do průlomu rozvinut do rotních proudů.

Se zřetelem k počtu proudů, při připočtení 50 až 100 % záložních průchodů, bude nutno pro každou divisi zřídit až 16 průchodů. Ženíjní opatření musí být však plánována tak, aby při změně situace, kdyby došlo k nutnosti rozvinout sestavu do četových proudů, byl zabezpečen její průchod systémem zátarasů před předním okrajem; v takovém případě by byl počet potřebných průchodů shodný s variantou A.

Průchody ve vlastních zátarasech podle v a r i a n t y A budou moci být zřízeny, dovolí-li to bojová situace a terénní podmínky, v noci před provedením zteče, a to co možná odtarasovacími skupinami svazků v dotyku. Tento způsob zřízení průchodů bude však zpravidla výjimečný a bude ho možno použít jen v prostorech skrytých před pozorováním nepřítele. Zpravidla však budou průchody ve vlastních zátarasech zřizovány obdobným způsobem jako později průchody v zátarasech nepřítele, a to ženijními jednotkami armády, které budou pro tento úkol divisím prvního sledu dočasně přiděleny. Průchody ve vlastních zátarasech budou moci být zřizovány zpravidla až před zahájením atomové a dělostřelecké přípravy. Zřizovat průchody v zátarasech nepřítele bude však možno až v průběhu dělostřelecké přípravy po shoení atomových pum nebo až před vyražením svazků ke zteči.

K zřízení průchodů jsou připraveny i doprovodné skupiny tanků přímé podpory pěchoty a doprovodné skupiny v sestavě střeleckých nebo mechanisovaných jednotek, a to pro případ, že by bylo nutno zřídit doplňkové průchody. Mimo tato opatření je nutno organisovat vždy zálohu odtarasovacích skupin, a to v rozsahu 10 až 20 % vzhledem na celkovou potřebu sil pro zřízení průchodů.

Rovněž tak pořádková služba na průchodech je připravena usměrnit jednotky do sousedních průchodů, jestliže se některý průchod nepodaří zřídit nebo bude-li ucpán vyraženými vozidly.

Při této variantě bude nutno každé střelecké divisi dočasně podřídit, počítáme-li na každý průchod, který nebude rozšiřován, s jedním ženijním polodružstvem, na každý průchod, který bude rozšiřován, s jedním ženijním družstvem a se zálohou odtarasovacích jednotek v síle jedné ženijní čety, k zřízení průchodů před předním okrajem, dvě až tři ženijní roty.

Hlavními organisátory součinnosti při zřizování průchodů v zátarasech před předním okrajem při této variantě jsou velitelé svazků prvního sledu, podle odbornosti pak příslušní ženijní náčelníci svazků.

Podle varianty B zřídí průchody ve vlastních zátarasech, dovolí-li to taktická situace a terénní podmínky, rovněž ženijní jednotky svazků v dotyku. Tento způsob bude však výjimečný vzhledem na možnosti nepřítele, které má pro střežení svých zátarasů.

Zpravidla zřídí průchody ve vlastních zátarasech před shovením atomových pum a zahájením dělostřelecké přípravy ženijní jednotky svazků v dotyku v součinnosti s armádními ženijními jednotkami, a to pomocí souprav táhlých náloží, po případě budou zřízeny prostředky k mechanickému odtarasování, které budou v sestavách útočících jednotek.

Vlastní ražení průchodů soupravami táhlých náloží v zátarasech nepřítele provedou ženijní jednotky armády buď v průběhu dělostřelecké přípravy, a to po shovení atomových pum nebo až před zahájením boje čelních záští. Proto se při vyrazení útočných sestav z výchozích prostorů odtarasovací jednotky armády, dočasně přidělené svazkům prvního sledu, pohybují před čely proudů v sestavách čelních záští.

K zřizování průchodů budou však připraveny i doprovodné skupiny tanků přímé podpory pěchoty a doprovodné skupiny v sestavách střeleckých nebo mechanisovaných jednotek. Při této variantě budou zřizovat průchody v pásmu každé divise až dvě ženijní roty, bereme-li opět pro každý průchod, který nebude rozšiřován, v úvahu jedno ženijní polodružstvo, pro každý průchod, který bude rozšiřován, jedno ženijní družstvo a zálohu v síle jedné ženijní čety.

Zřizování průchodů podle varianty B je velmi náročné na organizaci součinnosti, poněvadž při této variantě na rozdíl od varianty A bude nutno ještě organisovat součinnost se svazky v dotyku.

Hlavním organisátorem součinnosti při této variantě bude velitel armády, podle odbornosti pak ženijní náčelník armády.

Při výbuchu soupravy táhlých náloží budou aktivovány všechny typy min, a to jak výbušných, tak i chemických a zápalných anebo fugasů s bojovými radioaktivními látkami.

K jejich odmoření bude nutno především použít prostředků chemického vojska.

Je však třeba vzít v úvahu, že každá divise bude mít k dispozici asi 3 ACHR k odmoření terénu od chemických látek typu yperit. Armáda však může k vedení útočné operace být zesílena až jednou brigádou chemické ochrany, která může mít k dispozici kolem 30 ACHR a 15 ADM k deaktivaci práškovým chlorovým vápnem. Po zesílení armády brigádou chemické ochrany bude v armádě, v jejímž složení bude 7 divisí, k dispozici kolem 51 ACHR.

Současně však bude v armádě uvedeného složení nutno organisovat celkem až šest armádních komunikačních skupin a až třicet plukovních a divisních OZP.

Z toho plyne, že tyto prostředky chemického vojska budou přidělovány hlavně do OZP. Tam naleznou největší uplatnění, nehledě k jejich malé použitelnosti na předním okraji vzhledem na jejich zranitelnost a zdlouhavost práce.

Takovým způsobem budou první odmoření vytvořených průchodů provádět OZP pluků, postupující za prapory prvního sledu, dále OZP divisí,

postupující za pluky prvního sledu, a konečně armádní komunikační skupiny, které postupují za divisemi prvního sledu.

To znamená, že prapory prvního sledu, připravené ke zteči, budou průchody projíždět zpravidla s ochrannou maskou buď jako výsadek na tančích nebo v obrněných transportérech (varianta B) nebo budou probíhat průchody s protichemickými přezuvkami a s ochrannými maskami (při variantě A).

Průchody, kterými budou procházet cesty, budou odmořeny prostředky chemického vojska v sestavách OZP nebo komunikačních skupin.

Jedině tento způsob zřizování průchodů a propouštění vojsk průchody umožní rychlé provedení zteče bez provádění zdoluhavých a většinou málo efektivních prací. Nebudou-li v systému zátarasů zjištěny zápalné prostředky a v závislosti na typu prostředků k mechanickému odminování může být podle bojové situace $\frac{1}{3}$ až $\frac{1}{2}$ průchodů ražena prostředky mechanického odminování. Těchto prostředků bude používáno hlavně na vedlejších směrech a při nedostatku souprav táhlých náloží.

Vytvoření průchodů v systému zátarasů na předním okraji obrany nepříteli vyžádá si v rámci armády při ražení jen soupravami táhlých náloží, jestliže v prvním sledu budou tři divise, při variantě A (divise útočí rozvinuté) až 100 souprav táhlých náloží a při variantě B (divise útočí rozvinuté do rotních proudů) až 60 souprav táhlých náloží.

IV. Zabezpečení zdolávání výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních látek v hloubce obrany

Neméně složitým úkolem se jeví i zdolávání výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních látek v hloubce obrany při rozvíjení úspěchu útočné operace, které bude nutno velmi často vzhledem na požadavek zachování vysokého tempa útoku zdolávat z chodu, bez zdoluhavého provádění průzkumu.

Avšak právě při zdolávání systému zátarasů v hloubce má rychlý průzkum velký význam, poněvadž tam zátarasy netvoří již souvislá pásma a jejich hustota bývá nižší, takže jsou tam reálné podmínky pro jejich obcházení.

Jestliže se při zdolávání zátarasů na předním okraji počítalo při rozvinuté bojové sestavě pro každou rotu s třemi průchody, počítá se při zdolávání zátarasů v hloubce obrany nepříteli na jednu střeleckou nebo mechanisovanou rotu s jedním průchodem.

Průchody budou v průběhu bojové činnosti raženy již doprovodnými skupinami tanků přímé podpory pěchoty a doprovodnými skupinami v sestavě střeleckých nebo mechanisovaných jednotek. Tyto doprovodné skupiny budou zpravidla tvořeny z ženistů a z příslušníků střeleckých nebo mechanisovaných jednotek. Chemické jednotky budou provádět hlavně průzkum zátarasů v součinnosti s doprovodnými skupinami. Poněvadž počet chemických jednotek, zhruba 2 chemické PH na 1 km útočného pásma, je v poměru k počtu doprovodných skupin poměrně malý, budou s nimi spolupracovat hlavně doprovodné skupiny působící na směru hlavního úsilí.

V některých případech, vyžádá-li si toho ráz směru, mohou být chemické jednotky provádějící průzkum včleněny do doprovodných skupin.

Z toho plyne naprostá nezbytnost, aby nejen příslušníci ženijních jednotek, ale i ostatních druhů vojsk znali stejně dobře chemické, zápalné a radioaktivní prostředky jako prostředky výbušné a dovedli s nimi spolehlivě zacházet a je zneškodňovat. Ostatní prostředky chemického vojska k odmoření terénu ACHR a ADM budou včleněny do OZP a do komunikačních skupin.

Vzhledem na svůj obsah — 1800 l může 1 ACHR odmořit jednu náplň plochu rozměrů 6×450 m. Vezmeme-li za základ šířku silnice 6 m a hloubku chemického minového pole až 100 m, mohou být 1 ACHR odmořeny nejméně 4 průchody.

K úspěšnému plnění úkolů spojených s odtarasováním patří i rušení zatarasovací činnosti nepřítele, a to jak prostředky letectva, dělostřelectva, tak výsadkovým vojskem.

Toto rušení bude hlavně záležet

- v ničení roznětových hlídek a zatarasovacích odřadů, a to jak prostředky letectva, tak i dělostřelectva;
- v ničení skladů se zatarasovacím materiálem;
- v obsazování důležitých objektů výsadkovými jednotkami a tak v zabránění zničení objektu.

Důležitých objektů bude nutno co možná zmocnit se neporušených, a to v součinnosti s výsadkovými jednotkami.

V rámci každé střelecké nebo mechanisované roty budou k zabezpečení odtarasování organizovány jedna až dvě doprovodné skupiny, u tankové roty tanků přímé podpory pěchoty mohou být až tři doprovodné skupiny, a to podle závažnosti úkolů, který tanky plní, a podle důležitosti směru.

Vzhledem na poměrně malý počet doprovodných skupin v střeleckých a mechanisovaných jednotkách je nutno, aby střelecké a mechanisované jednotky byly s to samostatně zdolávat všechny typy zátarasů. Po této stránce zůstal výcvik mnoho dlužen.

Počet doprovodných skupin se však bude měnit i v závislosti na včlenění svazku do operačního učlenění armády. Rovněž se bude měnit potřeba odtarasovacího materiálu.

Průchody ve výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních zátarasech v hloubce obrany zřizují se obdobně jako na předním okraji. V hloubce obrany se však začínou ve větším měřítku uplatňovat prostředky k mechanickému ražení průchodů.

Bude-li bližším úkolem divise prvního sledu prolomit hlavní pásmo obrany nepřítele (10 až 12 km), dalším úkolem pak rozdrtit jeho zálohy a ovládnout druhé pásmo obrany z chodu (25 až 30 km) a úkolem dne ovládnout důležité čáry a objekty v hloubce 30 až 40 km, bude při průměrné střední hustotě zatarasení v tomto prostoru až 5 každá rota zřizovat 2, nejvýše 3 průchody, v systému zátarasů, což si vyžádá, budeme-li opět $\frac{1}{3}$ průchodů razit prostředky pro mechanické odtarasování, až 60 souprav táhlých náloží.

U divise druhého sledu, která bude mít jako bližší úkol prolomit druhé pásmo obrany a pak rozvíjet útok s cílem zmocnit se důležitých čar nebo objektů v operační hloubce při průměrné střední hustotě zatarasování

v tomto prostoru až 2, bude každá rota zřizovat průchod až dvakrát, což si vyžádá, bude-li opět část průchodů zřízena prostředky pro mechanické odminování až 40 souprav táhlých náloží na každou divisi druhého sledu.

Z toho dále vyplývá, že divisi v prvním sledu, na směru hlavního úderu armády bude nutno k zabezpečení odtarasování zesílit jedním až dvěma ženijními prapory, divisi druhého sledu až jedním ženijním praporem. Zesílení divise prvního sledu až dvěma ženijními prapory s úkolem odtarasování vytváří podmínky pro organizaci až dvou odtarasovacích skupin, a to v každé střelecké nebo mechanisované rotě, které budou mít možnost pomocí souprav táhlých náloží zřídit až 4 průchody. K zesílení střeleckých nebo mechanisovaných jednotek postačí jeden ženijní prapor. Obdobné zesílení si vyžádají i tankové rotы TPPP divise prvního sledu, kde každou tankovou rotu bude nutno k zabezpečení odtarasování zesílit až jednou ženijní četou. Toto zesílení TPPP si rovněž vyžádá až jeden ženijní prapor.

U divisi druhého sledu, kde úkoly spojené s odtarasováním budou zhruba poloviční, postačí na každou střeleckou nebo mechanisovanou rotu organisovat jednu odtarasovací skupinu s možností zřízení až 2 průchodů pomocí souprav táhlých náloží. Úměrně nižší bude i zesílení tankových rot TPPP této divise.

V. Odtarasování komunikační sítě

K zabezpečení vysokého tempa útočné operace, včasného zasazení druhých sledů a záloh a nerušeného provádění manévru, včasného a organisovaného přesunu dělostřelectva, velitelských stanovišť a tylů má velký význam rychlé a včasné odtarasování komunikační sítě.

Největší pozornost bude však věnována odtarasování silniční sítě, poněvadž největší hustota zátarasů bude podél silničních směrů.

Zatarasování silničních směrů je vojenskými teoretiky kapitalistických armád věnována mimořádná pozornost vzhledem na jejich význam pro úspěšné rozvíjení útočné operace.

K zatarasení a ničení komunikace se používá jak prostředků výbušných, tak i zápalných, chemických a radioaktivních.

K zatarasení komunikací se používá hlavně přehradných a rušivých minových polí, chemických min a zápalných prostředků.

Chemické miny se kladou zpravidla po obou stranách komunikace na vzdálenost 9 m od sebe. Dále se jich používá na přístupech k zničeným silničním objektům, k ztížení jejich obnovy. V takovém případě se kladou v řadách se vzdáleností 4,5 m mezi řadami chemických min a mezi chemickými minami v řadě. Přístupové cesty mají být zaminovány s hustotou 40 chemických min na ploše 830 m².

Zápalných látek ve formě zápalných náloží, jako je na př. zápalná nálož M 1, používá se k zapálení porostů v prostorech, kudy procházejí silniční směry.

Mimo to se v soutěskách počítá se zamořením bojovými radioaktivními látkami, radioaktivními fugasy nebo i se zapuštěnými atomovými náložemi.

Hlavní tíhu při odtarasování silničních směrů ponесou OŽP a komunikační skupiny.

Složení OŽP organisovaných na stupni pluk a divise i složení komunikačních skupin vyhovuje i pro soudobé formy zatarasování a ničení sil-

niční sítě, je však nutno je doplnit vzhledem na nové zatarasovací prostředky a požadované tempo útočné operace některými novými prostředky, které by usnadnily hlavně činnost skupiny průzkumné a odtarasovací, tvořící součást OZP.

Průzkumnou skupinu bude nutno vybavit vedle dosavadních prostředků, které má k dispozici, takovými indikačními prostředky, které by bezpečně zjistily nejen jednotlivé zatarasovací prostředky, ale co možná i celkový rozsah zatarasení, což by usnadnilo rychlé vytyčení objíždky, jestliže by to terénní podmínky umožňovaly.

Odtarasovací skupinu OZP bude nutno vybavit spolehlivějšími a účinnějšími prostředky pro deaktivaci silničního směru zamořeného bojovými radioaktivními látkami, které by nahradily dosud známé a používané způsoby, jež jsou poměrně zdlouhavé.

Velkou potíž budou průzkumné a odtarasovací skupině OZP působit požáry lesních masivů, kterými bude silniční směr procházet. Hašení soudobými prostředky je v rozporu s požadovaným tempem úpravy cest.

Bylo by proto výhodné doplnit OZP nejméně jedním vrtulníkem, který by nejen působil ve prospěch průzkumné skupiny zjišťováním zátarasů a vyhledáváním vhodných objížděk, ale který by působil i ve prospěch skupiny odtarasovací, a to tím, že by pomocí hasicích prášků, jejichž podstatou je hlavně uhličitán sodný NaHCO_3 , lokalisoval požár po obou stranách silničních směrů. Princip těchto prášků se zakládá na antikatalyze hoření.

Toto včlenění vrtulníku by nejen urychlilo činnost OZP, ale zkvalitnilo by i jeho činnost. OZP a komunikační skupiny musí být vzhledem na zatarasování a ničení prostředky letectva obránce organizovány již před vyražením ke zteči, a to ve všech sledech, poněvadž by organizace OZP nebo komunikační skupiny teprve v průběhu boje mohla vzhledem na činnost obránce přivést útvar nebo svazek do těžké situace. Jinak se rozsah úprav silniční sítě nemění.

Se zřetelem na účelnost centralisace protipožárních prostředků bude výhodné organizovat na stupni pluk a výše speciální protipožární odřady vybavené vrtulníky, které by působily v součinnosti s OZP.

VI. Organizace odtarasování při boji o velká průmyslová a administrativní centra

Opatření k odtarasování při boji o velká průmyslová a administrativní centra plánují se již v přípravném období k provedení útočné operace.

Odtarasování velkých průmyslových a administrativních center provádí se ve dvou etapách. V první etapě provádějí odtarasování ty jednotky a útvary, které vedou boj o průmyslové nebo administrativní centrum. V etapě druhé pak ty jednotky a útvary, které v něm budou určeny jako dočasná posádka. Způsoby, formy a cíle odtarasování budou se u obou etap podstatně lišit podle rázu charakteru těchto etap.

Avšak obě etapy budou spolu těsně souviset a práce spojené s odtarasováním, prováděné v druhé etapě, budou přímo navazovat na práce provedené v etapě první.

Hlavním cílem odtarasování v první etapě bude zabezpečit rychlý po-

stup vojsk bojujících v zataraseném průmyslovém nebo administračním centru a rychlé odtarasení komunikační sítě.

Hlavním cílem odtarasování v etapě druhé bude zabezpečit rychlé uvedení všech životně důležitých zařízení průmyslového nebo administrativního centra do provozu.

Proto odtarasovací jednotky nebo útvary plní úkoly v obou etapách, postupují podle jednoho základního grafického plánu:

- plánu odtarasení centra (města), který se skládá ze situačního plánu centra, v kterém jsou graficky vyznačeny všechny úkoly spojené s odtarasením centra, a z plánové tabulky vepsané do situačního plánu, která obsahuje:
 - rozdělení centra (města) na jednotlivé čtvrtě,
 - rozdělení čtvrtí na úseky a rajóny,
 - určení ulic (komunikací) důležitých po stránce taktické a bytové,
 - rozdělení čtvrtí a rajónů na ženijní jednotky,
 - určení pořadí prací po objektech a rajónech,
 - lhůty, v kterých práce mají být splněny,
 - kdo za splnění úkolů odpovídá,
 - vybavení odtarasovacích skupin,
 - poznámka.

Plán odtarasení centra sestavuje ženijní náčelník s příslušnými funkcionáři (s náčelníkem chemické služby, s náčelníkem spojení, s náčelníkem týlu). Plán podepisuje ženijní náčelník, náčelník štábu a schvaluje jej příslušný vševojskový velitel, který za úspěšné odtarasení centra odpovídá. Plán odtarasení centra se pořizuje ve čtyřech výtiscích. Výtisk čís. 1 se předkládá nadřízenému ženijnímu náčelníkovi, výtisk čís. 2 se ponechává ve štábu příslušného vševojskového velitele, který byl odtarasením pověřen, výtisk čís. 3 se ponechává u příslušného ženijního náčelníka, který odtarasování provádí, a výtisk čís. 4 je k dispozici štábu, který organizuje odtarasování centra v etapě druhé.

Po splnění první etapy se výtisk čís. 2 a 3 odevzdává těm funkcionářům, kteří řídí odtarasení v etapě druhé.

Již v přípravné době se provede s důstojnickým sborem instruktáž, na níž se seznámí s plánem města a s organizací práce spojené s odtarasením. S poddůstojníky a s mužstvem, kteří budou odtarasení města provádět, provede se speciální výcvik o metodách zjišťování a zneškodňování zatarasovacích prostředků nepřítele.

Pak se organizují speciální odtarasovací skupiny s příslušným materiálním vybavením, při čemž každá skupina dostane samostatný úkol.

Odtarasování v první etapě budou provádět

- odtarasovací podskupiny v úderných skupinách nebo odřadech,
- doprovodné skupiny pěchoty a tanků,
- odřady k zabezpečení pohybu,
- všechny druhy vojsk a služeb v rámci své činnosti při boji v centru.

K provedení odtarasení v etapě druhé budou rovněž organizovány speciální odtarasovací skupiny, které se budou skládat z podskupiny průzkumné, z podskupiny pro úplné odtarasení, z podskupiny pro prověření

odtaraseného objektu, z podskupiny pro sběr, odsun a uložení zjištěných a zneškodněných zatarasovacích prostředků.

Tyto skupiny mohou vniknout do centra již za prvními sledy střeleckých nebo mechanizovaných jednotek.

Jako příklad lze uvést organizaci jedné ženijní rot, která dostala za úkol provádět v rámci druhé etapy odtarasení centra, při čemž se pro každou četou předpokládá samostatný pracovní úsek. Tato organizace se v průběhu Veliké vlastenecké války osvědčila.

Každá četa bude rozčleněna na podskupiny uvedené na obr. 2.

Uvedená organizace však nemůže být šablonou, nýbrž bude se měnit podle rázu úkolů, času a sil, které budou pro tyto úkoly k dispozici.

Každá četa má na svém pracovním úseku sběrnou zpráv, do níž se dopravují hlášení o průběhu prací.

U roty se zřizuje rotní sběrna zpráv a umísťuje se ve středu mezi pracovními úseky čet. Z rotních sběrů zpráv se zprávy dopravují do ústřední sběrny zpráv (praporek). Na základě takto získaných zpráv a hlášení kontroluje příslušný ženijní náčelník podle plánu odtarasování chod prací a výsledky graficky zaznamenává v situačním plánu.

Na každé rotní sběrně zpráv je dozorcí důstojník, který má k dispozici speciální kontrolní a prověřovací skupinu, která má za úkol prověřovat nejdůležitější objekty. Tímto způsobem je každý objekt prověřen nejméně dvakrát, důležitý objekt až třikrát.

Odtarasovací skupiny, do nichž mohou být včleněni i příslušníci chemického vojska, musí být vybaveny vedle prostředků k zjišťování a odstraňování výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních prostředků i některými speciálními prostředky, jako elektromagnety k zastavení chodu hodinového stroje v časovaných minách a elektrickými neutralizátory k zpomalení vybíjení elektrického proudu u elektrických rozněcovačů.

Odtarasovací skupina v síle čtyř může denně odtarasit 1 až 2 střední domy nebo 20 až 30 domů malých. Po prověření odtarasení objektu napíše se na něj křídou nebo pověsí se na něj tabulka s nápisem „Odminováno“.

Prověrku obzvláště důležitých objektů, které mají pro život v daném průmyslovém nebo administrativním centru velkou důležitost, mohou provádět i prověřovací skupiny, vysílané vyšším velitelstvím, takže takový objekt může být v době první i druhé etapy prověřen až čtyřikrát.

Na objekt, který je podezřelý, avšak kde nebyly zjištěny stopy po zatarasování, ukládá se po určité době karanténa, která může dosáhnout až tří měsíců.

Při organizaci odtarasování velkých průmyslových nebo administrativních center vytváří se zvláště pro druhou etapu odtarasovacích prací speciální štáb pro rozminování, který provádí kontrolu odtarasovacích prací a dbá, aby především bylo provedeno odminování takových objektů, které jsou důležité pro nepřetržité vedení bojové činnosti a pro rychlé uvedení příslušného průmyslového nebo administrativního centra do normálního chodu (obr. 3).

Tento štáb organizuje svou práci v těsné spolupráci s místním obyvatelstvem. Jak ukazují zkušenosti z Veliké vlastenecké války, byla při odtarasování velkých průmyslových a administrativních center pomoc civilního obyvatelstva velmi účinná.

Mezi všemi orgány, které se účastní odtarasování velkých průmyslových a administrativních center, je nutno zřídit síť spolehlivého spojení, aby byla zabezpečena soustavná vzájemná informace, poněvadž jedině tak mohou práce, které mají velký vojenský, hospodářský a politický význam, probíhat rychle a úspěšně.

Proto je žádoucí, aby i této výcvikové otázce, které bylo až dosud věnováno málo pozornosti, která se však svým významem řadí mezi nejdůležitější odtarasovací práce prováděné v rámci útočné operace, byla věnována taková pozornost, jaké si zaslouží.

VII. Perspektivy nových forem zdolávání pásem hluboce členěných zátarasů v rámci ženíjního zabezpečení útočné operace

Dosavadní formy zdolávání pásem hluboce členěných zátarasů neřeší uspokojivě všechny požadavky, jak to vyžaduje úspěšné vedení útočné operace.

Tak na příklad dosavadní způsoby průzkumu zátarasů téměř všech typů jsou zdoluhavé a nezabezpečují okamžité zjištění průchodů nebo objížděk a tím i plynulé propuštění útočících vojsk.

Mimo to odminovací zařízení, která jsou jedním ze základních prostředků mechanického ražení průchodů, značně omezují manévrovací schopnost tanků.

Dále výcvik všech druhů vojsk a služeb v samostatném zjišťování a překonávání systému zatarasování a ničení je dosud nedostatečný.

Úspěšné vyřešení těchto problémů zabezpečí plynulý chod útočné operace nejen bez časových ztrát, ale i s nejmenšími ztrátami na živé síle a bojové technice a s nejmenší spotřebou odtarasovacích prostředků a odtarasovací techniky. K úspěšnému splnění úkolů spojených se zdoláváním pásem hluboce členěných zátarasů bude třeba provádět nepřetržitý průzkum všemi prostředky a způsoby jak ve dne, tak i v noci, na celou hloubku plánované útočné operace se soustavnou kontrolou a rušením všech zatarasovacích prací, a to ihned při zjednání dotyku s nepřitelem. Jedině tak bude možno utvořit si správný obraz o systému zatarasování obránce, o jeho možném zámyslu a plánovat účinná opatření ke zdolání zřízených zátarasů.

Velký význam v průběhu útoku bude mít rychlé zjištění celých minových polí nebo prostorů zamořených bojovými nebo radioaktivními látkami, určení hranice zamoření a možné objížděky.

Tyto průzkumné úkoly budou plněny hlavně prostředky průzkumného letectva, kdy potřebné údaje budou získány již předem před příchodem vojsk do zatarasovaného prostoru.

Vývoj těchto nových prostředků k zjišťování velkých minových polí půjde pravděpodobně po několika liniích založených na principu seismické nebo elektromagnetické detekce.

Seismické detektory zjišťují a registrují šíření mechanického otřesu v půdách, při čemž na jeho rázu lze zjistit rozmístění cizích předmětů (kovových i nekovových min) v homogenních zeminách.

Elektromagnetické detektory zjišťují v homogenních zeminách kovové miny měřením elektrického odporu zemin.

Obě tyto metody, schopné zjišťovat celá minová pole, jsou prvním krokem k úspěšnému řešení komplexního průzkumu zátarasů všech typů, vyžadujícího, aby průzkum byl prováděn prostředky letectva a zjišťoval všechny typy zátarasů a min jak v homogenních, tak i v nehomogenních půdách, a to ještě před příchodem vojsk do zataraseného nebo zamořeného prostoru.

Jako nejvhodnější letecký prostředek pro průzkum pásem zátarasů budou se jevit konvertoplány vyznačující se nejen možností velkého manévru, ale i možnostmi vísení.

Dále je třeba rozpracovat prostředky k zjišťování zapuštěných atomových náloží a k rušení jejich roznětového systému na dálku a prostředky k neutralisaci řízených minových polí.

Tyto prostředky by umožnily vyhnout se nebezpečným prostorům v bezpečné vzdálenosti.

Prostředky k zjišťování celých minových polí je nutno vybavit i pásová vozidla doprovodných skupin tanků a střeleckých nebo mechanisovaných jednotek.

Takovými prostředky bude možno bezpečně zjišťovat zátarasy všech typů, a to jak neřízených, tak i řízených, což zabezpečí snížení ztrát jak odtarasovacích jednotek, tak i odtarasovací techniky, při čemž budou vytvořeny podmínky pro rychlé zjišťování objížděk.

Dále bude nutno vybavit střelecké, mechanisované a tankové jednotky takovým účinným prostředkem k mechanickému ražení průchodů ve všech typech zátarasů, který by tyto jednotky nezatěžoval a neztěžoval jejich manévry.

Jako nejvýhodnější prostředek se jeví táhlá nálož tažená raketou. Vzhledem na ráz soudobých systémů zátarasů budou, jak se zdá, mechanické odtarasovací prostředky ustupovat z výzbroje soudobých armád a na jejich místo nastoupí výbušné prostředky kombinované raketovou technikou.

Velký význam pro úspěšné a rychlé zdolávání zátarasů všech typů bude mít zkvalitnění výcviku všech druhů vojsk a služeb, které bude nutno vyvíjet tak, aby byly schopny pomoci detekčních prostředků nejen zátarasy zjišťovat, ale i určovat jejich ráz a rychle, bez ztráty času je i překonávat. Ze zkušeností z Veliké vlastenecké války je známo, že právě největší ztráty na živé síle a bojové technice způsobila neznalost forem zatarasování a zatarasovacích prostředků obránce vlastními druhy vojsk a služeb.

Proto v soudobých bojových podmínkách nelze mluvit o nějaké úzké specialisaci, poněvadž se to vždy odrazí v nutnosti poskytnutí podpory ostatními druhy vojsk. Konečně bude nutno vyvinout takové prostředky, které by rychle a účinně zabezpečovaly deaktivaci terénu zamořeného bojovými radioaktivními látkami, poněvadž současné metody jsou v rozporu nejen s vybavením útvarů potřebnou technikou, nýbrž i s časovými požadavky na soudobé tempo útočné operace.

VIII. Otázky materiálního zabezpečení

Včas vybavit doprovodné a odtarasovací jednotky potřebným materiálem k odtarasování, a to nejen v přípravném období, ale i v průběhu vedení útočné operace, je základní podmínkou pro úspěšné plnění tohoto složitého úkolu.

Materiál k ražení průchodů v zátarasích lze rozdělit do dvou základních skupin, a to na materiál potřebný k překonávání nevýbušných zátarasů, hlavně dřevozemních, a na materiál potřebný k zdolávání zátarasů výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních.

Doprovodné a odtarasovací skupiny budou pro zdolávání nevýbušných zátarasů vybaveny hlavně protitankovými minami, které budou při vedení útočného boje plnit dvojí funkci. Jednak jich bude moci být použito jako soustředěných náloží k odstraňování nevýbušných zátarasů, jednak jich bude moci být využito při odražení protiztečí nebo protiúderů obránce.

K zdolávání výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních zátarasů bude sloužit za základ táhlá nálož kombinovaná s raketou.

To bude universální prostředek zabezpečující přivedení všech typů min k výbuchu, neboť nějaká diferenciace min v průběhu boje není naprosto možná, poněvadž vojska v průběhu boje narazí většinou na zátaras smíšené. Výjimky budou platit jen u zátarasů jednotypových.

Při vedení armádní útočné operace, počítáme-li, že $\frac{1}{3}$ všech potřebných průchodů bude zřízena prostředky k mechanickému odtarasování, bude třeba souprav táhlých náloží:

— pro divise prvního sledu armády (3) k zřízení průchodů v zátarasích před předním okrajem	180—300
— pro divise prvního sledu armády (3) k splnění bližšího i dalšího úkolu	180
— pro divise druhého sledu armády (4) k splnění bližšího i dalšího úkolu	160
— 25 % záloha zatarasovacího materiálu	130—160
Celkem souprav táhlých náloží	670—800

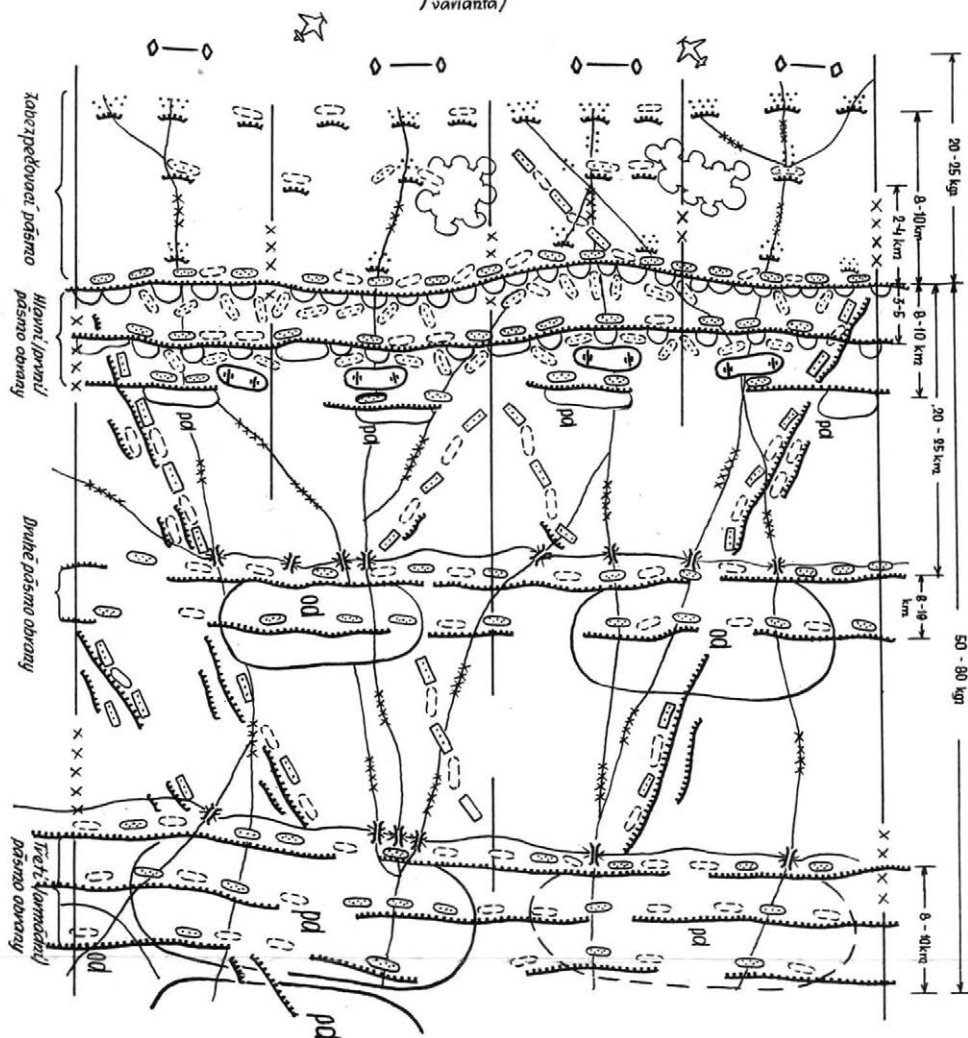
Dále bude třeba souprav táhlých náloží pro tanky provádějící mechanické odtarasování:

— pro divise prvního sledu armády (3) k splnění bližšího i dalšího úkolu	90
— pro divise druhého sledu armády (4) k splnění bližšího i dalšího úkolu	80
— 25 % záloha zatarasovacího materiálu	50
— celkem pro tanky provádějící mechanické odtarasování, kombinované s odtarasováním pomocí trhaviny, bude třeba až	220
K rozšiřování průchodů náložemi TN bude třeba až	3000
náloží TN.	

Celkem v armádě bude k vedení útočné operace třeba až 800 souprav táhlých náloží a až 220 souprav táhlých náloží pro tanky provádějící ražení kombinací mechanického způsobu s trhavinou a až 3000 náloží TN k rozšiřování průchodů.

SCHEMA ROZMÍSTĚNÍ MINOVÝCH POLÍ V PÁSMU OBRANY AMERICKÉ ARMÁDY

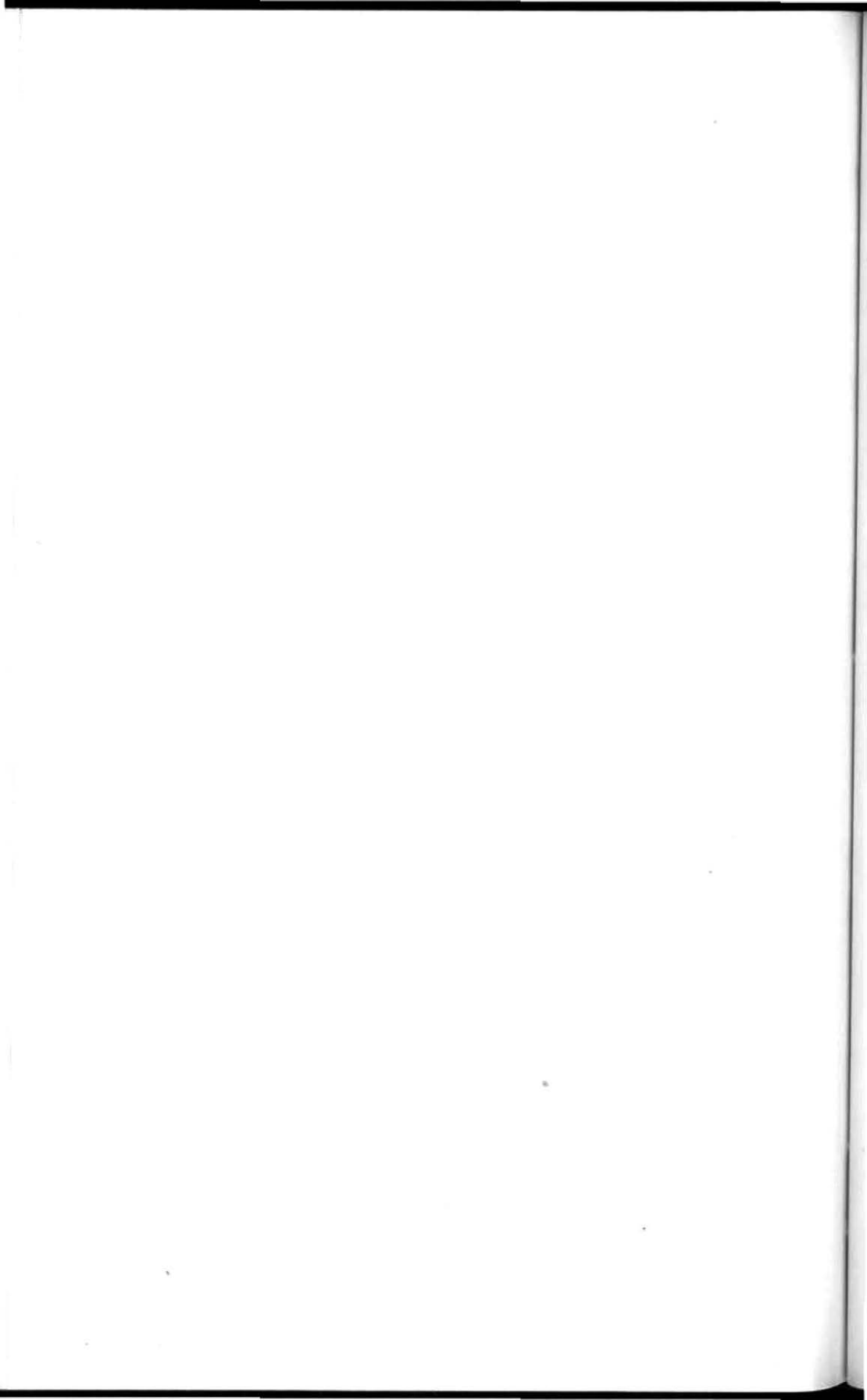
/ varianta /

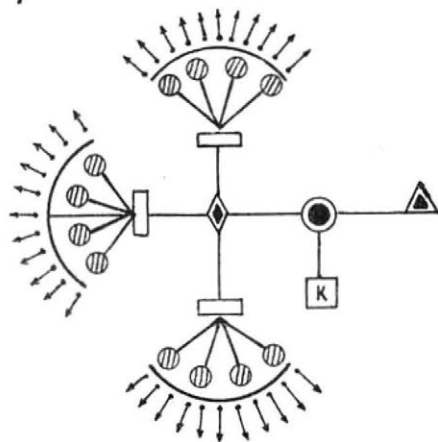
Legenda :

- Ochranná minová pole
- Rušivé minové pole
- Obranné minové pole
- Klamné minové pole

- Přehradné minové pole
- Zničené komunikace
- Most připravený k ničení

Schema organizace roty při rozminování města

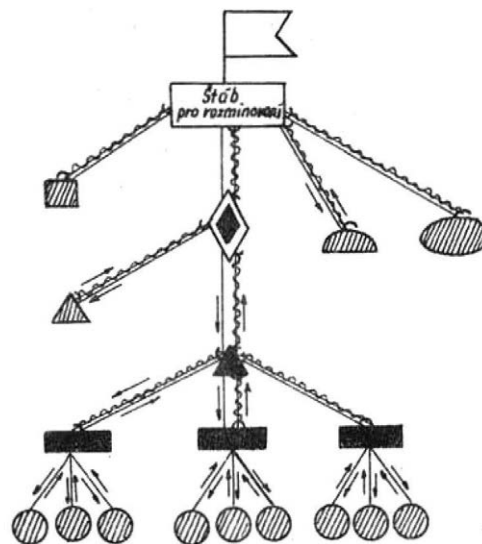

Legenda:

▲ Velitel roty	◆ Rotní sběrna zpráv
● Dozorčí důstojník	— Sběrna zpráv čety
⊠ Skupina kontroly	⊙ Příkazná podskup.
pro prověření, pro odběr
zneškodněných prostředků

Obr. č. 2.

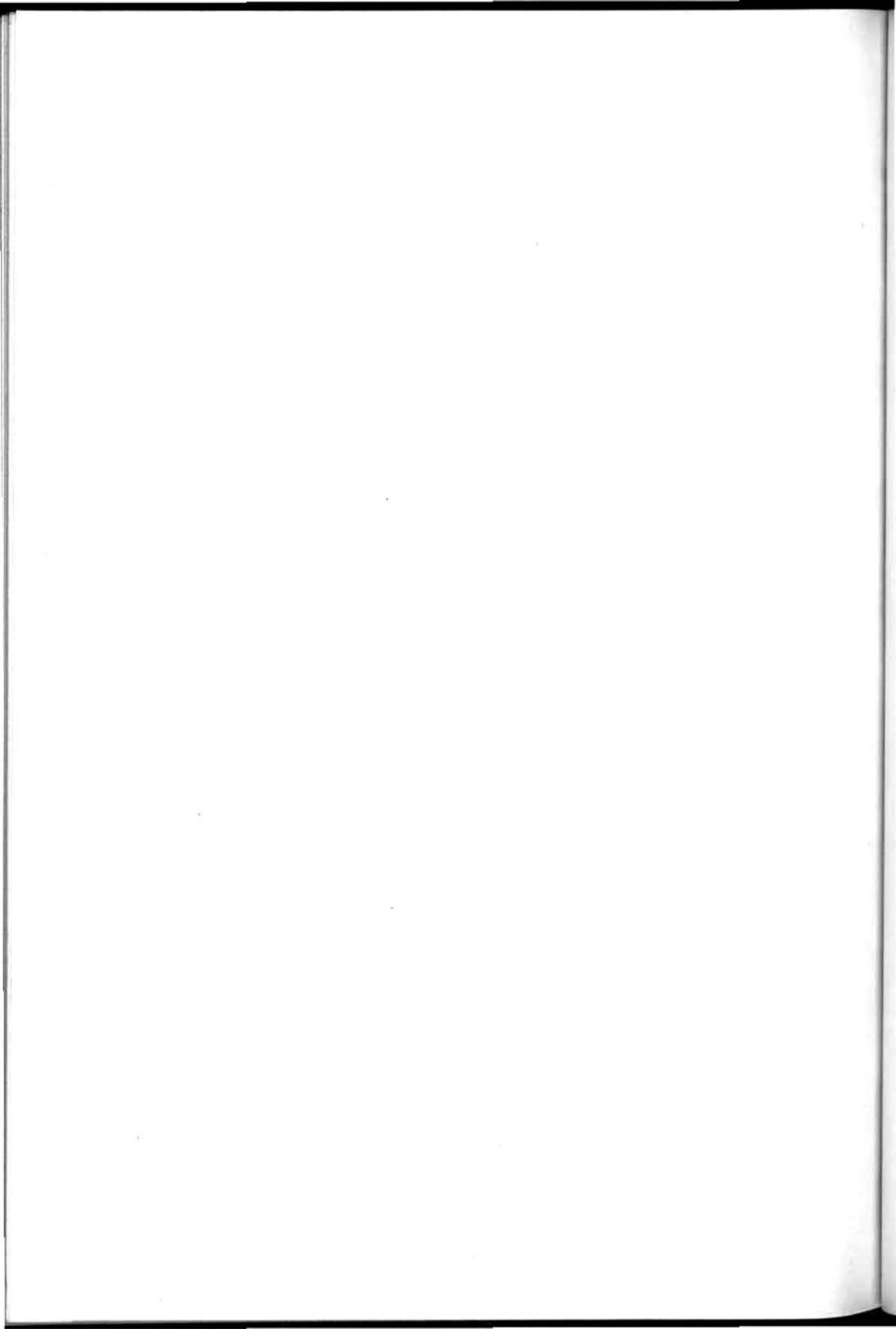
Schema velení a spojení štábu pro rozminování centra s jednotkami, které provádějí rozmin. práce

Legenda:

⊙ místní národní výbor	■ štáby pro rozminová-
ní v jednotlivých čtvrtích
◆ operační dozorčí důstojník	⊙ jednotky, které pror. rozmin.
▲ kontrolní skupina	~ telefonní spojení
⊠ základna pro rozminování	— pěší spojky
⊠ velitel města	▲ ústřední sběrna zpráv

Obr. č. 3.

Z á v ě r

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že úspěšné zdolávání hluboce členěného systému výbušných, chemických, zápalných a radioaktivních zátarasů v rámci útočné operace, aniž by bylo ohroženo žádoucí tempo útoku, záleží

- v důkladném provádění nepřetržitého průzkumu celého systému zatarasování a ničení, a to na celou hloubku úkolu operace,
- ve výcviku všech druhů vojsk a služeb ve zjišťování a zdolávání systému zátarasů všech typů,
- v dobrém materiálním zabezpečení doprovodných a odtarasovacích skupin potřebným moderním odtarasovacím materiálem,
- v dokonalé organizaci součinnosti mezi všemi druhy vojsk,
- v stálém studiu forem a prostředků zatarasování používaných nepřítelem,
- v stálém zdokonalování metod zdolávání systému zátarasů dosavadními prostředky,
- v stálém vyvíjení nových prostředků pro průzkum a odtarasování.

Jedině dodržováním těchto zásad bude možno tento složitý úkol úspěšně splnit.